

BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE ANNELERİN ÇOCUKLARININ ÖZ BAKIM BECERİLERİNİ DESTEKLEME UYGULAMALARI

THE PRACTICE OF THE MOTHERS FOR SUPPORTING SELF CARE SKILLS OF THEIR CHILDREN IN TERMS OF VARIABLES

Maide ORÇAN KAÇAN¹ Seda ATA² İlayda KİM ZAN³ Seda KARAYOL⁴

Başvuru Tarihi: 11.12.2018 Yayına Kabul Tarihi: 18.10.2019 DOI: 10.21764/maeuefd.495352
(Araştırma Makalesi)

Özet: Okul öncesi dönemde çocuktan büyüdükçe temel gereksinimlerini karşılaması beklenir. Bu dönemde çocuğa sağlanan öz bakım becerilerini destekleme uygulamaları önemli bir yer tutar. Bu becerilerin kazanılmasında ebeveynlere özellikle de annelere önemli rol ve sorumluluklar düşer. Çalışmanın amacı, çocukların ve anne-babaların sahip oldukları koşulların (çocuğun cinsiyeti, yaşı, okula devam etme süresi, devam ettiği okul türü, annenin yaşı, öğrenim durumu, çalışma durumu, babanın yaşı, öğrenim durumu ve ailenin sosyo-ekonomik durumu) annelerin çocukların öz bakım becerilerini destekleme uygulamalarında anlamlı bir fark yaratıp yaratmadığını ortaya koymaktır. Araştırma nicel araştırma desenlerinden genel tarama modelindedir. Araştırma örneklemini Muğla ili merkez ilçelerinde resmi ve özel okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 330 çocuğun annesi oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak Genel Bilgi Formu ve Öz bakım Becerilerinde Ebeveyn Desteği Envanteri (ÖBEDE) kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, çocukların yaşları ve okula devam etme süreleri arttıkça annelerin öz bakım becerilerini destekleme uygulamalarının azaldığı ve çocuğu özel okul öncesi eğitim kurumuna devam eden anneler lehine anlamlı bir fark olduğu saptanmıştır. Diğer değişkenlere göre annelerin çocuklarının öz bakım becerilerini destekleme uygulamalarının farklılaşmadığı görülmüştür. Araştırma bulguları ilgili literatür ışığında tartışılmıştır.

Abstract: The child is expected to meet the basic needs of the preschoolers as they grow older. In this period, the practices of supporting self-care skills provided to the child have an important place. Parents, especially mothers, have important roles and responsibilities in acquiring these skills. The purpose of this study was to determine whether the demographic features of children and parents make a meaningful difference in the practice of supporting the self-care skills of children. The research is in the general survey model of quantitative research designs. The research sample consisted of the mother of 330 children attending public and private pre-primary education institutions in the central districts of Muğla province. General Information Form and Parental Support Inventory (PCE) in Self Care Skills were used as data collection tools. As a result of the research, it was determined that mothers decreased their support for self-care skills as their children's age and school attendance increased and there was a significant difference in favor of the mothers attending the special pre-school education institution. There was no significant difference between the other variables and the mothers' support of self-care skills of their children. The research findings were discussed in the light of the relevant literature.

Anahtar Sözcükler: *Okul Öncesi Eğitim, Öz bakım Becerileri, Ebeveynler, Anneler*

Keywords: *Early Childhood Education, Self-Care Skills, Parents, Mothers*

*Doç.Dr. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, maideorcan@mu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-1415-437X>

**Dr. Öğr. Üyesi Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, sedaata@mu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-0131-4047>

***Arş.Gör. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Temel Eğitim, ilayda.kimzan@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-0743-3162>

****Arş.Gör. Dr. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, skaracelik@mu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-9181-3896>

Giriş

Erken çocukluk döneminde çocuklara kazandırılan beceriler, bağımsız bir birey olma yolunda çocukları desteklemektedir. Elde ettikleri bu bağımsızlık, tüm yaşamları boyunca olumlu sosyal ilişkiler kurabilmelerini sağlamaktadır. Bu açıdan ele alındığında gelişimsel yetersizliği olmayan her çocuğun öz bakım becerilerini kazanmış olması önemlidir.

Okul öncesi dönem çocuğuna, kendi temel gereksinimlerini karşılaması için verilen öz bakım becerileri eğitimi çocuğun beden sağlığına olumlu katkıda bulunarak bağımsızlığını kazanmasına yardımcı olur. Ayrıca bu yolla çocuğun bedensel sınırlarını fark etmesi sağlanır. Bunun yanında kendine bakabilmek olumlu kendilik kavramına bağlı olarak kendine güvenin oluşmasında ve sosyal becerilerinin daha da gelişmesinde önemli rol oynar (Önder, 2003).

Yaşamın ilk yıllarında çocukların öz bakımla ilgili ihtiyaçlarını genellikle bir yetişkin karşılamaktadır. Ancak bu durumun uzun yıllar sürmesi, çocuğun ileriki yaşlarında özgüven ve bağımsızlıkla ilgili farklı sorunlar çıkarabilmektedir. Bu durumu önlemek için çocuklara erken yaşta öz bakım becerilerini gerçekleştirebilecekleri fırsatlar sağlanmalıdır. Ancak bunu yaparken çocukların gelişim düzeyleri ve yetenekleri göz önünde bulundurulmalıdır (Demiriz ve Dinçer, 2000). 3-6 yaş döneminde çocuklarda motor gelişim ve dil gelişimi alanındaki hızlı artış onların daha meraklı ve girişken olmalarına fırsat verir. Öz bakım becerilerinin gelişiminde bu dönemin başında yardımla gerçekleştirebildikleri pek çok beceriyi 6 yaşına doğru yardımsız ve uygun bir şekilde gerçekleştirdikleri görülmektedir (Senemoğlu, 2012).

Diğer gelişim alanlarında olduğu gibi öz bakım becerilerinin gelişiminde de okul öncesi eğitimin önemi büyüktür. Yapılan bir çalışma, erken yaşta okul öncesi eğitime başlamanın çocukların öz bakım becerileri üzerinde olumlu etkileri olduğunu ortaya koymaktadır (Yalçın, Başar ve Çetinkaya, 2013). Okul öncesi dönemde öz bakım becerilerinin kazandırılması, ülkemizde uygulanan okul öncesi eğitim programının temel ilkeleri arasında yer almaktadır. Bu doğrultuda, öz bakım becerileriyle ilgili bazı kazanım ve göstergelere yer verilmiştir. Bunlar; temizlik, giyinme, düzen, beslenme, dinlenme, günlük yaşam becerileri için araç-gereç kullanımı, tehlike ve kazalardan korunma ve sağlıkla ilgili kazanımları kapsamaktadır (MEB, 2013). Okul öncesi eğitime devam eden çocuklar, bu kazanımlar doğrultusunda etkinlikler yoluyla desteklenirken

gün içerisinde kendi ihtiyaçlarını karşılamak konusunda da teşvik edilerek öz bakım becerilerini kazanabilmektedirler.

Öz bakım becerilerinin erken çocukluk döneminde okul ortamında desteklenmesinin yanı sıra anne-babalar ve bakım verenler tarafından da desteklenmesi büyük önem taşımaktadır. Buradan yola çıkarak çocuğun öz bakım ihtiyaçlarını karşılamada büyük rol oynayan anne-babaların sahip oldukları bazı koşulların çocukların öz bakım becerilerini nasıl etkilediği sorusu merak uyandırmaktadır. Çocukların ilkokula hazırlıkta temel olan becerilerden biri olarak kabul edilen öz bakım becerilerinin sağlıklı bir şekilde kazanmış olmaları onların sağlıklı bir şekilde gelişimlerini sürdürmeye ve öğrenmeye hazır halde gelmelerini sağlayacaktır. Bu temel becerinin kazanılması konusunda yürütülecek araştırmalara konunun öneminden dolayı ihtiyaç duyulduğu düşünülmektedir.

Bu araştırma annelerin çocukların öz bakım becerileri üzerindeki etkisinin öneminden yola çıkılarak planlanmıştır. Okul öncesi eğitime devam eden çocukların annelerinin öz bakım becerilerini destekleme adına yaptığı uygulamalar, çocuklara ve anne-babalara ilişkin bazı değişkenlere göre incelenmiştir. Bu değişkenler; çocukların cinsiyeti, yaşı, okul öncesi eğitime devam etme süreleri, devam ettikleri okul türü, annenin yaşı, öğrenim durumu, çalışma durumu, babanın yaşı, öğrenim durumu ve ailenin sosyo-ekonomik durumudur.

Bu amaçtan yola çıkarak aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmıştır.

1. Annelerin çocukların öz bakım becerilerini destekleme uygulamaları hangi düzeydedir?

2. Çocukların cinsiyetlerine göre annelerin çocuklarının öz bakım becerilerini destekleme uygulamaları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

3. Çocukların yaşlarına göre annelerin çocuklarının öz bakım becerilerini destekleme uygulamaları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

4. Çocukların okula devam etme sürelerine göre annelerin çocuklarının öz bakım becerilerini destekleme uygulamaları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

5. Çocukların devam ettikleri okul türüne göre annelerin çocuklarının öz bakım becerilerini destekleyen uygulamaları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

6. Annelerin yaşlarına göre öz bakım becerilerini destekleme uygulamaları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

7. Annelerin öğrenim durumlarına göre öz bakım becerilerini destekleme uygulamaları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

8. Annelerin çalışma durumlarına göre öz bakım becerilerini destekleme uygulamaları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

9. Babaların yaşlarına göre annelerin çocuklarının öz bakım becerilerini destekleme uygulamaları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

10. Babaların öğrenim durumlarına göre annelerin çocuklarının öz bakım becerilerini destekleme uygulamaları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

11. Ailenin sosyo-ekonomik durumuna göre annelerin çocuklarının öz bakım becerilerini destekleme uygulamaları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Yöntem

Bu araştırma nicel araştırma desenlerinden genel tarama modelindedir. Genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar,

2008). Bu araştırmada tarama modellerinden iki ve daha çok sayıda değişken arasında, değişimin varlığını veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modeli olan ilişkiyel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkiyel tarama türü araştırmalarda bir durumun neden ortaya çıktığı, bu durumun oluşmasında nelerin etkili olduğu bulunmaya çalışılır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2010).

Çalışma Grubu

Çalışmada Muğla ili merkez ilçelerinde bulunan resmi ve özel okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların annelerine ulaşmak hedeflenmiştir. Bu kapsamda Muğla ili merkez ilçelerinde bulunan resmi ve özel okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin tümüne anket bataryası bırakılmıştır. Araştırmaya öğretmenler tarafından bilgi verilen gönüllü anneler katılmıştır. Okullara annelere ulaştırılmak için 6 Mart 2017 tarihinde bırakılan anket bataryaları yaklaşık bir ay sonra 3 Nisan 2017 tarihinde araştırmacılar tarafından toplanmıştır. Kullanılabilir nitelikte olan 330 adet anket çalışmaya dâhil edilmiştir.

Çocuklara ve Anne-Babalara İlişkin Demografik Özellikler

Çalışmaya katılan annelerden çocukların cinsiyeti, yaşı, okula devam etme süreleri, devam ettikleri okul türü, annenin yaşı, öğrenim durumu, çalışma durumu, babanın yaşı, öğrenim durumu ve ailenin sosyo-ekonomik durumuna ilişkin elde edilen bilgiler aşağıda özetlenmektedir.

Çalışmaya katılan annelerin verdikleri bilgiler kapsamında; araştırma kapsamında yer alan çocukların %53'ü erkek ve %47'si kız; %40,9'u 5 yaş, %38,8'i 6 yaş ve %20,3'ü 4 yaşında olduğu; %53,6'sı bir yıldır, %33,6'sı iki yıl ve %12,7'si üç yıldır okul öncesi eğitime devam ettikleri ve çocukların %90'ının resmi okul öncesi eğitim kurumuna devam ettikleri görülmektedir.

Annelerin, %55,2'sinin 26-35 yaş ve %37,9'unun 36-45 yaş grubunda oldukları; annelerin %39,4'ünün lisans, %31,5'inin lise, %13'ünün ortaokul ve %11,3'ünün ilkokul düzeyinde öğrenim gördüğü; %55,8'inin çalıştığı ve %41,5 annenin ise çalışmadığı görülmektedir.

Babaların ise; %53,6'sının 36-45 yaş, %37,3'ünün 26-35 yaş ve %7,9'unun 46-55 yaş grubunda olduğu; %36,7'sinin lisans, %33,9'unun lise, %13,7'sinin ilkokul ve %10,9'unun ortaokul mezunu oldukları görülmektedir. Ailelerin sosyo-ekonomik durumları incelendiğinde ise %88,5'inin orta ve %7,9'unun düşük sosyo-ekonomik düzeyde olduğu anlaşılmaktadır.

Genel olarak çocukların ve anne-babaların demografik özellikleri incelendiğinde, annelerin sahip oldukları çocukların cinsiyetlerinin niceliksel olarak birbirine yakın olduğu görülmektedir. Çocukların

çoğunluğunun 5-6 yaş grubunda yer aldığı, yaklaşık yarısının bir yıldır ve üçte bir oranının iki yıldır okul öncesi eğitime devam ettiği ve büyük bir kısmının resmi okula devam ettiği gözlenmektedir. Anne ve babaların büyük çoğunluğunun 26 ile 45 yaş arasında olduğu, öğrenim durumlarının ise çoğunlukla lise ve üniversite düzeyinde toplandığı tespit edilmiştir. Annelerin çalışma durumları birbirine yakın olsa da çalışan annelerin oranının çalışmayanlara göre yüksek olduğu görülmektedir. Ayrıca annelerin büyük çoğunluğunun ailelerinin sosyo-ekonomik durumunu orta düzey olarak bildirdikleri gözlenmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırma verilerinin toplanmasında *Genel Bilgi Formu ve Öz Bakım Becerilerinde Ebeveyn Desteği Envanteri (ÖBEDE)* kullanılmıştır. Genel Bilgi Forumu; çocuğun cinsiyeti, yaşı, okula devam etme süresi, devam ettiği okul türü, annenin yaşı, öğrenim durumu, çalışma durumu, babanın yaşı, öğrenim durumu ve ailenin sosyo-ekonomik durumu olmak üzere 10 maddeden oluşmaktadır.

Öz Bakım Becerilerinde Ebeveyn Desteği Envanteri (ÖBEDE) Yurtsever Kılıçgün (2013) tarafından geliştirilmiştir. Envanterin amacı, anne ve babaları tarafından çocukların öz bakım becerilerinin ne düzeyde desteklendiğini belirlemektir. Envanterde “temizlik ve düzen”, “beslenme”, “giyinme”, “kişisel güvenlik” ve “dinlenme” olmak üzere beş alt faktör bulunmaktadır. Geçerlik ve güvenilirliği test edilen araç 36-72 ay grubu çocukların ebeveynlerine uygulanmaktadır. Toplamda ölçeğin 62 maddesi olup 5’li likert yapıdadır. Envanterin öz bakım becerilerindeki ebeveyn desteğini açıklayıcılık düzeyi yüzde 49.52, kriter geçerliği .89 ve ölçeğin güvenilirliği .96’dır.

Verilerin Analizi

Verilerin toplama işlemi tamamlandıktan sonra SPSS 21 paket programına verilerin girişi yapılmış ve gerekli düzenlemeler işlenmiştir. Gerekli analizlerin tespiti için yapılan normallik analizleri verilerin normal dağılım gösterdiğini kanıtlamaktadır. Normal dağılımın test edilmesi için çarpıklık ve basıklık değerleri, histogram ve kutu grafikleri temel alınmıştır. Ölçeğin temizlik ve düzen alt boyutunda çarpıklık değeri ,405 basıklık değeri -,235; beslenme alt boyutunda çarpıklık değeri ,612 basıklık değeri ,572; giyinme alt boyutunda çarpıklık değeri ,603 basıklık değeri -.333 kişisel güvenlik alt boyutunda çarpıklık değeri -,075 basıklık değeri -,888 ve dinlenme alt boyutunda ise çarpıklık değeri -,221 basıklık değeri ise -,810 olarak tespit edilmiştir. Toplam puan üzerinden yapılan analizlerde ise çarpıklık değeri ,455 basıklık değeri ise -,242 olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar doğrultusunda elde edilen veriler üzerinden t-testi ve ANOVA analizleri yürütülmüştür. Araştırmada önem düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde, araştırmanın alt problemlerine göre bulgulara yer verilmiştir. Bulgular Tablo 1-11 arasında yer almaktadır. Öncelikli olarak annelerin çocukların özbakım becerilerini destekleyen uygulamalarına ilişkin aldıkları puanların betimsel istatistikleri Tablo 1’ de yer almaktadır.

Tablo 1

Annelerin çocukların özbakım becerilerini destekleyen uygulamalarına ilişkin betimsel analiz sonuçları

	N	Min	Max	Ortalama	Ss
Temizlik ve düzen	330	23	93	53,68	13,408
Beslenme	330	14	86	36,09	11,387
Giyinme	330	16	80	38,64	13,658
Kişisel Güvenlik	330	4	20	12,51	4,229
Dinlenme	330	9	45	31,20	8,544
Toplam Puan	330	88	308	172,12	42,699

ÖBEDE’nin Yurtsever Kılıçgün (2013) tarafından yapılan standardizasyon çalışmalarına göre betimsel istatistikler değerlendirildiğinde annelerin toplam puan ortalamalarının (172,12) orta düzeyde ebeveyn desteği verdiklerini göstermektedir. Ölçekten alınan toplam puanlar ile değişkenler arasında yapılan analizler sırası ile aşağıda sunulmaktadır.

Tablo 2

Çocuğun cinsiyetine göre annelerin çocukların öz bakım becerilerini destekleyen uygulamalarına ilişkin t-testi sonuçları

Toplam Puan	n	X	Ss	Sd	t	p<
Kız	155	171,08	44,037	328	-,417	,677
Erkek	175	173,05	41,582			

Tablo 2 incelendiğinde, kız çocuğa sahip annelerin öz bakım becerisi toplam puan ortalaması $X= 171,08$ iken erkek çocuğa sahip olan annelerin puan ortalaması $X= 173,05$ olduğu görülmektedir. İki puan arasında fark olup olmadığı bağımsız örneklem t testi ile sınanmıştır. Sınama sonucu elde edile t değeri (0,-417) anlamlı değildir ($p>0.05$). Bu bulguya göre kız çocuğa ve erkek çocuğa sahip annelerin öz bakım becerileri arasında anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 3'te çocukların yaşlarına göre annelerin öz bakım becerilerini destekleme uygulamalarının farklılaşp farklılaşmadığı ANOVA ile test edilmiştir. Yapılan ANOVA testinin sonuçları, çocukların yaşlarının annelerin öz bakım becerilerini destekleme uygulamaları üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturduğunu göstermiştir (F=16,697; p=,000).

Tablo 3

Çocukların yaşlarına göre annelerin çocuklarının öz bakım becerilerini destekleme uygulamalarına ilişkin ANOVA testi sonuçları

Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	Anlamlı Fark
Gruplararası	79890,694	3	26630,231		3>4, 3>5, 3>6
Gruplarıçi	519934,458	326	1594,891	16,697**	4>5, 4>6
Toplam	599825,152	329			

*0.05 düzeyinde anlamlılık arandı

Tablo 3 incelendiğinde, çocukların yaşlarına göre annelerin öz bakım becerilerini destekleme uygulamaları arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. Bu yaş grupları 3-4 yaş, 3-5 yaş, 3-6 yaş, 4-5 yaş, 4-6 yaşdır. Yaş grupları arasında sadece 5 ve 6 yaşlar arasında anlamlı bir fark tespit edilememiştir. Bu bulgular doğrultusunda, çocukların yaşları arttıkça annelerin öz bakım becerilerini destekleme uygulamalarının azaldığı söylenebilir.

Çocukların okula devam etme sürelerinin annelerin öz bakım becerilerini destekleme uygulamaları üzerindeki etkisini görmek için yapılan ANOVA testi sonuçlarına tablo 4'te yer verilmiştir.

Tablo 4

Çocukların okula devam etme sürelerine göre annelerinin çocuklarının öz bakım becerilerini destekleme uygulamalarına ilişkin ANOVA testi sonuçları

Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	Anlamlı Fark
Gruplararası	37508,501	2	18754,251		
Gruplarıçi	562316,650	327	1719,623	10,906**	1.yıl>2.yıl
Toplam	599825,152	329			1.yıl>3.yıl

*0.05 düzeyinde anlamlılık arandı

Tablo 4 incelendiğinde, çocukların okula devam etme süresi değişkeninin annelerin öz bakım becerilerini destekleme uygulamaları üzerinde anlamlı bir fark yarattığı tespit edilmiştir ($p=,000$; $p<,05$). Çocukların okula devam etme sürelerinin annelerin çocuklarının öz bakım becerilerini destekleme uygulamaları üzerindeki etkisinin birinci yıl ile ikinci yıl ve birinci yılı ile üçüncü yılı arasında anlamlı bir fark olduğu görülürken ikinci yıl ile üçüncü yıl arasında anlamlı bir fark bulunmadığı görülmektedir. Çocukların devam ettiği okul türü ile annelerin öz bakım becerilerini destekleme uygulamaları arasındaki ilişkiyi incelemek üzere yapılan t testi sonuçlarına tablo 5’te yer verilmiştir.

Tablo 5

Çocukların devam ettikleri okul türüne göre annelerin çocuklarının öz bakım becerilerini destekleyen uygulamalarına ilişkin t-testi sonuçları

Toplam Puan	n	X	Ss	Sd	t	p<
Resmi Okul	297	169,39	39,528	327	-3,086	,002
Özel Okul	32	193,25	57,466			

Ölçme aracını dolduran annelerden biri okul türü maddesini değerlendirmemiş bu yüzden okul türü değişkenine ilişkin analizlerde bir adet kayıp veri tespit edilmiştir. Tablo 5 incelendiğinde, çocukların devam ettiği kurumlarla annelerin çocuklarının öz bakım becerilerini destekleme uygulamaları arasında çocuğu özel okul öncesi eğitim kurumuna devam eden anneler lehine anlamlı bir fark olduğu görülmektedir ($p=,002$; $p<,05$).

Annelerin yaşlarının öz bakım becerilerini destekleme uygulamaları üzerindeki etkisini görmek için yapılan ANOVA sonuçlarına tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6

Annelerin yaşlarına göre çocuklarının öz bakım becerilerini destekleme uygulamalarına ilişkin ANOVA testi sonuçları

Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	p<
Gruplararası	9542,960	3	3180,987	1,757	,155
Gruplarıçi	590282,192	326	1810,682		
Toplam	599825,152	329			

Tablo 6 incelendiğinde, annelerin yaşı ile öz bakım becerilerini destekleme uygulamaları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir.

Annelerin eğitim düzeylerinin öz bakım becerilerini destekleme uygulamaları üzerindeki etkisini görmek için yapılan ANOVA sonuçları tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7

Annelerin öğrenim durumlarına göre çocuklarının öz bakım becerilerini destekleme uygulamalarına ilişkin ANOVA testi sonuçları

Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	p<
Gruplararası	8980,077	5	1796,015		
Gruplarıçi	590845,074	324	1823,596	,985	,427
Toplam	599825,152	329			

Tablo 7 incelendiğinde, annelerin eğitim düzeyine göre çocuklarının öz bakım becerilerini destekleyen uygulamaları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir ($p=,427$; $p<,05$).

Annelerin çalışma durumlarının çocuklarının öz bakım becerilerini destekleme uygulamaları üzerindeki etkisine ilişkin t testi sonuçlarına Tablo 8’de yer verilmiştir.

Tablo 8

Annelerin çalışma durumlarına göre çocukların öz bakım becerilerini destekleme uygulamalarına ilişkin t-testi sonuçları

Toplam Puan	n	X	Ss	Sd	t	p<
Çalışan anneler	193	171,62	42,435			
Çalışmayan anneler	137	172,82	43,214	328	-,252	,801

*0.05 düzeyinde anlamlılık arandı

Tablo 8’e bakıldığında, çalışan annelerin toplam puan ortalaması $X= 171,62$ iken çalışmayan annelerin puan ortalaması $X= 172,82$ olduğu görülmektedir. İki ortalama arasında fark olup olmadığı bağımsız t testi ile sınanmıştır. Sınama sonucu elde edile t değeri (0,-252) anlamlı değildir ($p>0.05$). Bu bulgular çalışan ve çalışmayan annelerin çocuklarını öz bakım becerilerini destekleme uygulamalarının benzeşik olduğunu göstermektedir.

Bir sonraki aşamada babaların yaşları ve öğrenim durumlarının annelerin çocuklarının öz bakım becerilerini destekleme uygulamalarına etkisi incelenmiş, bunlara ilişkin ANOVA testi sonuçlarına tablo 9 ve 10'da yer verilmiştir.

Tablo 9

Babaların yaşlarına göre annelerin çocuklarının öz bakım becerilerini destekleme uygulamalarına ilişkin ANOVA testi sonuçları

Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	p<
Gruplararası	2566,821	3	855,607		
Gruplarıçi	597258,330	326	1832,081	,467	,705
Toplam	599825,152	329			

Tablo 9 incelendiğinde, babaların yaşlarına göre çocukların öz bakım becerilerini destekleme uygulamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir ($p=,705$; $p<,05$).

Tablo 10

Babaların öğrenim durumlarına göre annelerin çocuklarının öz bakım becerilerini destekleme uygulamalarına ilişkin ANOVA testi sonuçları

Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	p<
Gruplararası	2103,893	5	420,779		
Gruplarıçi	597721,259	324	1844,819	0,228	,950
Toplam	599825,152	329			

Tablo 10 incelendiğinde, babaların eğitim düzeylerinin annelerin öz bakım becerilerini destekleme uygulamaları üzerinde anlamlı bir fark yaratmadığı sonucuna ulaşılmıştır ($p=,950$; $p<,05$).

Ailenin sosyo-ekonomik durum değişkenine göre annelerin çocuklarının öz bakım becerilerini destekleme uygulamaları arasındaki farklılığı incelemek için yapılan analizler Tablo 11'de özetlenmiştir.

Tablo 11

Ailenin sosyo-ekonomik durumuna göre annelerin çocuklarının öz bakım becerilerini destekleme uygulamalarına ilişkin ANOVA testi sonuçları

Varyansın Kaynağı	KT	Sd	KO	F	p<
Gruplararası	3917,313	2	1958,656		
Gruplarıçi	595907,839	327	1822,348	1,075	,343
Toplam	599825,152	329			

Tablo 11 incelendiğinde, annelerin kendi sosyo-ekonomik düzeylerini algılamaları üzerinden yapılan sınıflandırmalar ile çocuklarının öz bakım becerilerini destekleme uygulamaları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p=,343$; $p<,05$).

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Çalışma kapsamında çocukların öz bakım becerilerini destekleyen anne uygulamaları, çeşitli demografik değişkenlere göre incelenmiştir. Bu doğrultuda, çocukların cinsiyetleri ile öz bakım becerilerini destekleme uygulamaları karşılaştırılmış, yapılan istatistikler sonucu cinsiyete göre anlamlı bir farklılık oluşmadığı ortaya çıkmıştır. Dinçer, Demiriz ve Ergül'ün (2017) yaptıkları çalışmada da 36-72 ay aralığındaki çocukların öz bakım becerilerinin cinsiyete göre anlamlı bir fark ortaya koymadığı sonucuna ulaşılmıştır. Benzer şekilde Demirtaş'ın (2001), yaptığı çalışmada da çocukların öz bakım becerileri ve bazı temel becerilerin, çocukların cinsiyetine göre farklılık göstermediği belirtilmiştir. Buradan yola çıkarak çocukların öz bakım becerilerinde olduğu gibi annelerin öz bakım becerilerini destekleyen uygulamalarında da cinsiyete göre farklılaşmadığı söylenebilir.

Yapılan analizler sonucunda çocukların yaşlarına göre annelerin çocukların öz bakım becerilerini destekleyen uygulamaları arasında anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur. Buna göre; üç yaşındaki çocukların öz bakım becerilerinin desteklenmesiyle 4, 5 ve 6 yaşındaki çocukların öz bakım becerilerinin desteklenmesi arasında; 4 yaşındaki çocukların öz bakım becerilerinin desteklenmesiyle 5 ve 6 yaşındaki çocukların öz bakım becerilerinin desteklenmesi arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. Çocukların yaş düzeyi arttıkça annelerin çocuklarının öz bakım becerilerini destekleme uygulamalarında azalma olduğu görülmektedir. Bu durum çocukların gelişimsel olarak öz bakım becerileri bağlamında küçük yaşlarda daha çok desteğe ihtiyaç duymaları ile açıklanabilir. Bunun yanında Dinçer, Demiriz ve

Ergül'ün (2017) yaptıkları çalışmada çocukların yaşları büyüdükçe, öz bakım becerilerinin de arttığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışmanın bir diğer bulgusu, annelerin çocukların öz bakım becerilerini destekleyen uygulamaları ile çocukların okula devam etme yılları arasındaki ilişkidir. Elde edilen bulgular, çocukların okul öncesi eğitim kurumundaki birinci yılı olan çocuklarla ikinci ve üçüncü yılı olan çocuklar arasında farklılık olduğunu işaret etmektedir. Buna göre; okul öncesi eğitim kurumunda ilk yılı olan çocukların ebeveynlerinin, kurumda bir yıldan daha fazla süre deneyimi olan çocukların annelerine göre daha fazla öz bakım becerilerini destekleyen uygulamalar sergiledikleri görülmektedir. Dinçer, Demiriz ve Ergül'ün (2017) yaptıkları çalışmada benzer bir sonuca ulaşılmış, çocukların okula devam etme süreleri arttıkça öz bakım becerilerinin de arttığı görülmüştür. Bu çalışma doğrultusunda yaşı ilerledikçe öz bakım becerileri artan çocukların daha az destekleyici uygulamalar ile karşılaştıkları söylenebilir. Yalçın, Başar ve Çetinkaya (2013)'nın yaptığı çalışmada da okul öncesi eğitime 5-6 yaştan daha erken yaşta başlayan çocukların öz bakım beceri düzeylerinin daha gelişmiş olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buradan hareketle, çocuklarını bir yılın üzerinde okul öncesi eğitim kurumuna gönderen ebeveynlerin, okul öncesi eğitimin çocuklar üzerindeki olumlu etkisinin bilincinde olan ve bu sebeple çocuklarının eğitimi her alanda desteklemeye eğilimli ebeveynler oldukları düşünülebilir.

Çalışmanın bir diğer bulgusu, çocukların devam ettikleri kuruma göre annelerin çocukların öz bakım becerilerini destekleyen uygulamaları arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Yapılan analizler, çocuğu özel okula devam eden annelerin, çocuğu resmi okula giden annelere göre çocuklarının öz bakım becerilerini daha çok desteklediklerini ortaya koymaktadır. Bu durum; çocuğunu özel okul öncesi eğitim kurumuna gönderen ebeveynlerin çocuklarının gelişimi ve becerilerini desteklemek konusunda daha bilinçli olduklarını göstermektedir. Bir başka deyişle ebeveynlerin okul seçiminin çocuklarına sundukları öz bakım becerilerini destekleme davranışını etkilediği söylenebilir. Alan yazındaki mevcut araştırmaların birçoğunda, ailelerin okul seçimlerinde en etkili olan faktörlerden birinin ebeveynlerin aylık geliri olduğu saptanmıştır (Friedman vd., 2006; Friedman vd., 2007; Jacob ve Lefgren, 2007). Bunun yanı sıra Jacob ve Lefgren (2007) düşük gelirli ailelerin eğitimden beklediklerinin sadece akademik başarı olduğundan, yüksek gelirli ailelerin akademik başarının yanı sıra resim, müzik gibi sosyal faaliyetleri olan ve öğrenci tatmininin yüksek olduğu okulları tercih ettiklerinden bahsetmişlerdir. Bu araştırmaların mevcut araştırma bulgusuyla paralellik taşıdığı söylenebilir. Özel okul velilerinin beklenti ve uygulamalarının daha yüksek olduğu düşünülebilir.

Annelerin çocuklarının öz bakım becerilerini destekleyen uygulamalarının annelerin yaşlarına göre anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Araştırmaya dahil olan annelerin yaklaşık %93'ü 26-45 yaş

aralığında olduğu düşünüldüğünde bu yaş aralığındaki annelerin öz bakım becerileri uygulamalarının benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Annelerin çalışma durumlarına göre çocukların öz bakım becerilerini destekleyen uygulamaları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Demiriz ve Dinçer (2000) yaptıkları çalışmada, anneleri çalışan 5-6 yaş grubundaki çocukların öz bakım becerileri toplam puanları anneleri çalışmayan çocuklardan daha yüksek olduğu görülmüştür. Aynı çalışmada örnekleme dâhil olan annelerin öğrenim düzeyi oranlarına bakıldığında lise ve lisans mezunu annelerin örneklemin %66'sını oluşturduğu görülmekte iken bu çalışmada lise, lisans ve lisansüstü eğitim mezunu annelerin örneklemin %75'ini oluşturduğu görülmektedir. Bu sonuç çalışmanın bir diğer bulgusu olan annelerin öğrenim durumu ile yapılan karşılaştırmalarla ilişkili görülmektedir. Elde edilen bulguya göre, annelerin öğrenim durumu ile çocukların öz bakım becerilerini destekleyen uygulamaları arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanmamıştır. Yıllar içerisinde eğitim seviyesindeki yükselme ve annelerin daha bilinçli ebeveynlik uygulamalarına ilişkin son yıllarda pek çok kanaldan (kitap, internet vb.) kendilerini geliştirme fırsatlarının ortaya çıkmış olması göz önüne alındığında çalışan ya da çalışmayan anneler arasında öz bakım uygulamaları adına farkın ortadan kalkmış olması beklenen bir sonuçtur. Öncü, Nalbantoğlu, Güzel, Nalbantoğlu, Demirsoy ve Çakan (2011) çocukların anne sütü alma durumuyla ebeveynlerin öğrenim durumlarındaki ilişkiyi inceledikleri araştırma sonucunda, annelerin öğrenim durumlarıyla çocukların anne sütü alma süreleri arasında herhangi bir ilişkiye rastlamamışlardır. Bu araştırmanın da mevcut araştırma bulgusunu desteklediği söylenebilir.

Babaların yaşlarına ve öğrenim durumlarına göre annelerin çocuklarının öz bakım becerilerini destekleyen uygulamaları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Bir başka deyişle annelerin ve çocuklarına yönelik sundukları desteğin babaların demografik özelliklerinden etkilenmediği söylenebilir. Bu bulgu annelerin çocuklarına yönelik davranışlarının eşlerinin yaş ve öğrenim durumu yerine başka faktörlerden etkilenebileceğini düşündürmektedir. Ramazan ve Demir (2011)'in yaptıkları bir çalışmada, okul öncesi eğitime devam eden çocukların bilişsel gelişimlerinin babalarının yaşına göre farklılaşmadığı görülmüştür. Çalışmada babanın yaşı gibi demografik bir değişkenin çocuğun gelişimine (bilişsel gelişimine) etki etmediği bulunmuştur. Bu çalışmada normal gelişim gösteren çocuklarda öz bakım becerilerinin bilişsel gelişime paralel olarak kazanıldığı dikkate alındığında araştırma sonuçlarının birbirini destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

Babaların öğrenim durumlarına göre annelerin çocuklarının öz bakım becerilerini destekleyen uygulamaları arasında elde edilen sonuçlar da anlamlı bir fark olmadığı yönündedir. Çalışma dâhilindeki babaların öğrenim durumuna bakıldığında, babaların %70'inin lise ve lisans düzeyinde eğitim almış

oldukları görülmektedir. Bu bulgular da annelerin öğrenim durumuna ilişkin araştırma bulgularıyla benzerlik göstermektedir. Ayrıca Turan, Kartal, Kuzu Kurban, Zencir ve Acun Kapıkıran (2010)'ın yaptıkları çalışmanın sonuçlarına göre babanın öğrenim durumu annenin ebeveyn tutumunu etkilediği ancak annenin olumlu ve tutarlı ebeveynlik tutumunun çocuğun öz bakım becerilerini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Çalışmanın bir diğer bulgusu, algılanan sosyo ekonomik duruma göre annelerin çocukların öz bakım becerilerini destekleyen uygulamaları arasındaki sonuçlar anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir. Bu durumu öz bakım becerileri bilişsel gelişim ve motor gelişimle yakından ilişkilidir. Bu alanda yapılan çalışmalar, ailenin sahip olduğu sosyo-ekonomik durumun bilişsel gelişim ve motor gelişimi önemli ölçüde etkilemediği yönündedir (örn: Ramazan ve Demir, 2011). Bu bilgiler doğrultusunda, sosyo-ekonomik durumun çocukların öz bakım becerilerini doğrudan etkileyen bir faktör olmadığı söylenebilir.

Çocuklar yaş olarak büyüdükçe öz bakım becerilerini kazanma ve bu becerileri sergileme açısından daha yeterli hale gelmektedirler. Bu çalışmada da elde edilen sonuçlar, çocukların yaşları ile fiziksel ve bilişsel yeterlilikleri arttıkça annelerin de çocuklarının öz bakım becerilerini daha az desteklediklerini ortaya koymuştur. Ayrıca okula devam etme yıllarına göre çocukların ilk yıllarında diğerlerine göre daha çok desteklenmesi benzer şekilde çocukların yaşları ile ilgili olduğu düşünülebilir. Bu doğrultuda çocukların okulda ikinci yılı ve üçüncü yılında olması okul öncesi eğitim kurumlarının çocukları öz bakım becerisi bağlamında desteklediği ve annelerin daha az bu becerileri destekleyen uygulamalara ihtiyaç duyduğunu işaret edebilir. Özel okul öncesi eğitim kurumuna devam eden çocukların annelerinin öz bakım becerilerini resmi kurumlara devam eden çocuklara göre daha fazla desteklemesi bu annelerin çocuklarının gelişimleri ve okul öncesi eğitimin önemi konusunda daha duyarlı olduklarını düşündürmektedir. Elde edilen bu sonuçlar, çocukların tüm gelişim alanlarında olduğu gibi öz bakım becerileri alanında da ilerleme sağlayabilmeleri için annelerin erken çocukluk döneminde verilen eğitim konusunda bilinçli olmalarının gerekliliğini ortaya koymasından önemlidir.

Kaynakça

- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayınevi.
- Demirtaş, K. (2001). *Annelerin değerlendirmesine göre çocukların öz bakım becerileri ile anne tutumları arasındaki ilişki*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Demiriz, S. ve Dinçer, Ç. (2000). Okul öncesi dönem çocuklarının öz bakım becerilerinin annelerinin çalışıp çalışmama durumuna göre incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19, 58-65.

- Dinçer, Ç., Demiriz, S., & Ergül, A. (2017). Okul öncesi dönem çocukları (36–72 ay) için Öz bakım Becerileri Ölçeği-Öğretmen Formu'nun geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 45, 59-78.
- Friedman, B. A., Bobrowski, P. E. and Geraci, J. (2006). Parents' school satisfaction: ethnic similarities and differences. *Journal of Educational Administration*, 44(5), 471-486.
- Friedman, B. A., Bobrowski, P. E. and Markow, D. (2007). Predictors of parents' satisfaction with their children's school. *Journal of Educational Administration*, 45(3), 278-288.
- Jacob, B. A. and Lefgren, L. (2007). What do parents value in education? An empirical investigation of parents' revealed preferences for teachers? *The Quarterly Journal of Economics*, 22(4), 1603-1637.
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- MEB, (2013). *MEB okul öncesi eğitim programı*, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Öncü, Ü., Nalbantoğlu, B., Güzel, E., Nalbantoğlu, A., Demirsoy., U., ve Çakan., M. (2011). Bir-beş yaş arası çocukların persantillerine ailenin sosyoekonomik düzeyinin ve annenin beslenme konusundaki bilgisinin etkisi. *Çocuk Dergisi*, 11(2), 64-72.
- Önder, A. (2003). *Okul öncesi çocukları için eğitici drama uygulamaları*. İstanbul: Morpa.
- Ramazan, O. ve Demir, S. (2011). Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 36-48 aylık çocukların bilişsel gelişim düzeyleri. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 83-98.
- Senemoğlu, N. (2012). *Gelişim öğrenme ve öğretim*. Ankara: Pegem Yayınevi.
- Turan, T., Kartal, A., Kuzu Kurban, N., Zencir, M. ve Acun Kapıkıran, N. (2010). *Okul öncesi dönem çocuğu olan annelerin ebeveyn davranışlarının çocuklarının öz bakım ve sosyal becerileri ile ilişkilerinin incelenmesi*. Bilimsel araştırma projesi sonuç raporu. Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Yalçın, M., Başar, M. ve Çetinkaya, A. (2013). Okul öncesi eğitime 5-6 yaşında başlayan çocuklar ile 3-4 yaşında başlayan çocukların öz bakım becerilerinin veli görüşlerine göre incelenmesi (Uşak İli Örneği). *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16, 208-244.
- Yurtsever Kılıçgün, M. (2013). Öz bakım Becerilerinde Ebeveyn Desteği Envanterinin (OBEDE) geliştirilmesi ve standardizasyonu. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 14(3), 19-36.

Extended Abstract

Introduction

Skills brought to children in early childhood support them on the path to become an independent individual. Independence they gain helps them establish positive social relationships throughout their

lives. In this sense, it is important that every child who does not have any physical and psychological deficiency acquires self-care skills in accordance with their development. As in other developmental areas, preschool education is of great importance in the development of self-care skills. A study shows that starting the preschool education at early ages has positive impacts on children's self-care skills. Providing children with self-care skills in preschool is among main principles of the preschool curriculum implemented in our country. Accordingly, certain attainments and indicators are specified about self-care skills. These include attainments about "cleanliness, dressing, organization, nutrition, use of tools for everyday skills, protection against danger and accidents and health. As children of preschool education are supported through activities in accordance with these attainments, they are also encouraged to meet their own needs during the day and can acquire the self-care skills.

As well as reinforcing the self-care skills in the school environment during early childhood, it is also important for parents and caretakers to support these skills. In this context, the question how certain conditions under which parents playing a key role in meeting child's self-care needs affect children's self-care skills arouses curiosity. The research study in question concluded that self-care skill scores of the children with working mothers had higher than the other group.

This study was carried out in the general survey model which is a quantitative research design (Büyükoztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz and Demirel, 2010). The research was shaped around two main questions: "Is there a significant difference in working and non-working mothers' practices of supporting their children's self-care skills by the subscales of cleanliness and organization, nutrition, dressing, rest and personal security?" and "Do parents' practices of supporting the self-care skills differ significantly?"

Participants

The population was the parents of children attending public and private kindergartens in Muğla province. Accordingly, the relevant scale was handed to all kindergartens and they were asked to forward it to the parents. 330 forms were returned in total, and the sample was formed by the parents who had sent the forms back. Demographics of the sample were examined in detail in the findings section.

Data Collection Method and Instruments

Parental Support Inventory for Self-Care Skills (PSISS) developed by Yurtsever Kılıçgün (2013) was utilized as the data collection instrument. The inventory was developed to determine to what extent children's self-care skills are supported by their parents. There are five subscales (cleanliness and

organization, nutrition, dressing, personal security, and rest) in this inventory. The inventory explains parental support in self-care skills at 49.52%, its criterion validity is .89, and its Cronbach's Alpha internal consistency coefficient is .96.

In addition to PSISS, the parents were asked to complete a General Information Form. This form contains 12 items aiming to acquire parents' demographics.

Data Analysis

Following the data collection, the data were entered in to the SPSS 21 software package, and necessary adjustments were processed. The data achieved after the normality tests were subjected to t-test and ANOVA analysis.

Conclusion and Discussion

According to the findings, there was no significant relationship between mothers' educational levels and their practices of supporting children's self-care skills. Given the increasing educational levels throughout years and the recent opportunities arisen for mothers to develop themselves via several channels (books, Internet, etc.) in regard to more conscious parental practices, it is an anticipated result that the difference between working and non-working mothers has disappeared in terms of self-care practices.

Parental practices supporting children's self-care skills were also examined by several demographic variables in the study. The parental practices supporting children's self-care skills and children's genders were compared, and no significant difference was observed by gender.

Another finding of the study is the relationship between the parental practices supporting children's self-care skills and children's ages. The analyses concluded a significant difference between the two variables. Accordingly, significant differences were found between supporting the 3-year-old children's self-care skills and supporting the 4-, 5- and 6-year-old children's self-care skills and between supporting the 4-year-old children's self-care skills and supporting the 5- and 6-year-old children's self-care skills. A decrease was observed in parental practices of supporting children's self-care skills as children's age levels increased.

The findings in regard to the parental practices supporting children's self-care skills and mothers' ages showed no significant difference between the two variables.

Another finding of the study is the relationship between the parental practices supporting children's self-care skills and children's kindergartens. The analyses showed that the mothers with children attending a private kindergarten supported their children's self-care skills more than the mothers with children attending a public kindergarten.

It was also found in the study that there was a relationship between the parental practices supporting children's self-care skills and for how many years the children had been attending the kindergarten. The findings showed that there was a difference between the children who were in their first year of the preschool and in the second and third year. Accordingly, the parents of the children attending the kindergarten for more than a year were supporting their self-care skills less than the parents of the children who were in their first year of the kindergarten.

Another finding of the study is about the relationship between the parental practice supporting children's self-care skills and parents' perceived socioeconomic levels. No significant difference was accordingly found between the two variables.